

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

*М.Р. Стеців, здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Л.М. Ганас, к.е.н.
Національний університет «Львівська політехніка»*

Процеси тотальної глобалізації, котрі охопили всі сфери економічного, соціального та політичного життів суспільства стали однією з основних характеристик нового часу. Сьогодні економічна інтеграція є рушійним чинником світового господарства, диктує його розвиток, створює економічні зв'язки між країнами, впливає на світовий поділ праці та сприяє розробці різних механізмів зближення господарств через укладання різних міжнародних договорів.

Україна є повноцінним учасником глобалізації, зважаючи на її вигідне географічне положення та спільні кордони із багатьма європейськими країнами, що сприяє реалізуванню великої кількості зовнішньоекономічних операцій. Однак, через низку політико-економічних проблем, котрі породжують нестабільність та погіршують «імідж» країни на міжнародній арені. Процес реалізації інтеграційних процесів протікає дуже повільно та складно, про що свідчить позиція України у різних міжнародних рейтингах.

Одним з базових рейтингів країн за ступенем глобалізації є дослідження, що проводить Швейцарський економічний інститут. Індекс, що лежить в основі цього рейтингу є комплексним показником, котрий відображає масштаб інтеграції тої чи іншої країни у світовий простір за 24-ма показниками, об'єднаними у 3 групи глобальної інтеграції: економічну, соціальну та політичну. В основу розрахунку покладено дані Всесвітнього банку, Міжнародного Валютного Фонду, Організації Об'єднаних Націй, стосовно 207-ми країн [2]. За його результатами, у 2014-му році Україна зайняла 44 позицію, у 2015 – 42, а у 2016 – 41. Варто також відзначити, що в плані економічної глобалізації, країна посіла лише 54-те місце у 2016, а значення основного показника покращується за рахунок політичної, а не економічної глобалізації.

Ще одним відомим показником, котрий відображає конкурентоспроможність різних країн світу, які мають різний рівень економічного розвитку є Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index), розрахований Всесвітнім економічним форумом. До основних параметрів оцінки вони відносять якість державних інституцій та інфраструктуру, макроекономічну стабільність, освіту, ефективність ринку товарів та послуг, розвиненість фінансового ринку, технологічний розвиток, тощо. Згідно цього рейтингу, у 2016 році Україна отримала 85-ту позицію з 138 країн, втративши 6 позицій порівняно з 2015-м роком (79-та з 140 країн) та 9 позицій у порівнянні з 2014-м (76-та з 144 країн) [3]. За поданими даними, спад відбувся через зниження ефективності ринку праці та його зменшення, недостатній розвиток фінансового ринку, невідповідність ведення бізнесу світовим тенденціям.

Таким чином можна помітити яскраво виражену проблему. Україна, маючи природні переваги, вигідне розміщення, позитивні кліматичні умови, багаті природні ресурси, наявність висококваліфікованих трудових ресурсів, не може створити таку систему їх використання, котра б дозволила їй стати потужним світовим гравцем. Зважаючи на негативну динаміку і те, що серед зовнішньої торгівлі країни переважають саме імпорتنі операції, в той час як у структурі експорту переважає сировина, напівфабрикати та продукція з низьким відсотком обробки [1], необхідно вжити заходів, що дозволили б збільшити частку експорту, власне, високотехнологічних товарів та імпортувати продукцію, в якій країна не має конкурентних переваг.

Таким чином, розв'язання наявної проблематики може відбуватися лише за рахунок удосконалення структури експорту та її диверсифікування в товарному розрізі, а саме через підвищення ступеня обробки сировини в межах країни, сприяння роботі підприємств, що виробляють високотехнологічну продукцію, задля поступового збільшення їх частки у експорті. З огляду вищезазначеного та враховуючи наявний стан речей також варто відзначити, що стратегія зовнішньоекономічної та регіональної політики країни повинні бути спрямовані на формування ефективної структури господарювання кожного регіону, підвищення ролі кожного окремого регіону в зовнішньому співробітництві, закріплення на законодавчому рівні обмежень з вивозу сировини без обробки на території України (наприклад, таких як мораторій на вивезення деревини, котрий зумовив зростання деревообробної галузі та меблевого виробництва на 15 % у 2016 році). Лише після реалізації низки таких перетворень наша країна зможе стати на належне місце у світовій економіці, підвищити конкурентоспроможність своєї економіки.

Перелік посилань:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Индекс глобалізації країн світу по версії КОФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://globalization.kof.ethz.ch/>
3. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-1>

СИСТЕМНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЙТИНГІВ ОЦІНКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО КЛІМАТУ

С.О. Стрельник, к.е.н.

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Глобалізація благотворно відбилася на динаміці підприємництва по всьому світу, що знаходить свій вплив у поширенні свободи ведення бізнесу, посиленні стимулюючих механізмів конкуренції за рахунок сприяння розвитку нових технологій та зростанні влади споживача на ринку. Для виявлення найбільш ефективних засобів і напрямків стимулювання розвитку підприємництва та економіки держав потрібні обґрунтовані дослідження, надійні дані та грамотний аналіз інформації. Міжнародні організації з особливою скрупульозністю застосовують різноманітні методи якісного та кількісного аналізу, а також рейтингові оцінки.

ОЕСР виділяє три основні блоки індикаторів для аналізу підприємницької активності: детермінанти (determinants), показники продуктивності (performance indicators) та показники впливу (different impacts). Детермінанти підприємництва – це фактори, які впливають на підприємницьку продуктивність. Сюди відносять регуляторну систему; цінності, культуру та навички; доступ до фінансів, ринку, технологій. Показники продуктивності – цільові індикатори, що використовуються для демонстрації досягнення певних результатів. Показники впливу демонструють цінність, яка є результатом підприємницької діяльності (створення робочих місць, економічне зростання, зменшення бідності). Зазначені індикатори використовуються міжнародними організаціями для побудови різноманітних індексів та звітів.

При формуванні державної політики та розподілі коштів часто використовується Індекс глобального підприємництва (GEI), який вимірює якість і динаміку підприємницьких екосистем на національному, регіональному та місцевому рівні. У звіті GEI надаються вичерпні дані щодо розвитку підприємництва по країнах, аналізуються настрої, здатності і прагнення підприємців, соціальна і економічна інфраструктура та інші динамічні показники підприємницької діяльності. Всього в звіті аналізується 134 країни за 34-а індивідуальними та інституційними показниками. Згідно з даними, країни з кращими підприємницькими екосистемами – це країни з високим рівнем доходу. Однак на екосистему впливають і інші фактори. Так, країни Перської затоки і Норвегія мають високий ВВП і великий запас мінеральних ресурсів, а Сінгапур і Гонконг мають дуже високий рівень доходу в порівнянні з оцінками їх підприємницької екосистеми, проте вони не увійшли в ТОП-10 Індексу підприємництва. Крім цього GEI вказує на взаємозв'язок цифрової еволюції і світової підприємницької екосистеми. Країни, які швидко еволюціонували в цифровій сфері, як правило, мають добре розвинені підприємницькі екосистеми. Усі країни, які мають високі бали підприємництва, володіють надійними цифровими економіками, а країни Східної Азії: Сінгапур, Гонконг, Корея, Японія і Малайзія – володіють найбільш розвиненими цифровими екосистемами.

Ще одним монументальним зусиллям по збору даних, що проводяться з 1999 року вченими з Бебсон коледжу (США) та Лондонської школи економіки, є Глобальний моніторинг підприємництва (GEM). У рамках цього проекту вченим вдалося забезпечити високу якість інформації, докладні звіти та приклади з життя більше ніж 100 країн, що сприяє поліпшенню розуміння підприємницьких процесів. Метою моніторингу є вивчення рівня підприємницької активності населення та визначення її впливу на економічне благополуччя окремих країн, а також дослідження механізмів державного впливу на підвищення рівня підприємницької активності.

Індекс глобального підприємництва та розвитку (GEDI) відрізняється принципово іншим концептуальним підходом, поєднанням мікро-, мезо- та макrorівнів економічного розвитку [2]. У такий спосіб GEDI зміщує фокус дослідження з результатів підприємницької діяльності на інститути та процеси, які сприяють отриманню цих результатів. Виключну роль даного підходу підкрес-